

Zacvokoće od studeni, stane, popravi pantalone usukane oko mršavog tela i krene daje. Uputio se ka Univerzitetu, a u sebi sastavlja oglas za sutra po podne.

Navali na teška vrata koja popuste. Četvrtasto dvorište u danu visoke zgrade preuređeno u pozorište. Tri reda prozora, svud okolo, kao tri galerije. Obide redove smedini i crnih stolica pred improvizovanom scenom na skelama. Više lici na sudnicu, pomisli.

Neko vreme provede izvaljen na klupu, ispod portala Univerziteta. Biće dobro ako su nužnici otvoreni, pomisli zašim i ustane. Unutra sve beše zagadeno i puno smrda. On stane da pretura po đepovima. Tu je! Čudno. Samo gasovi. Uvek se nakupe dok putujem. Puštaču ih na ulici.

Obaveštavam sve svoje... da će danas... čućeti i natežati se, pokušaju da sastavi oglas.

U hodniku se pojavi žena koja čisti i stane da psuje i pušta vodu. On neodlučno pomoli glavu i nešto promrlja. Žena to iškoristi i stane da više na njojga. Pa je sam puntio vodu, poče da se pravda. Culi site. Uostalom, na žalost, izvijite, ništa nije ni bilo. Žena ga pogleda. A ovo! vikne i pokaže mu lavabu pun bljuvotina. Zapušteno! On slegne ramenima i stavi tasnu uz prozor. Svu noć sam putovao i hteo bih da se umijem. Žena se pomakla, on se umije i obriše rupcem, koji zguživa i zavuče u džep.

Sedine pred portal, otvoriti tašnu i pojedi tri komada gibanice koju mu je srušila premila tašta. Tašna je odložio, seta i razgledao. Mlada žena sa isturenom gubicom, „Eva je naša Dulijeta Masina“. „Nipošto! Nipošto!“ No, još jednom, pred pohod, iškoristiš udobnost onog čućavca i ne natežati se u javnim nužnicima, cima gde te čuvarka čeka pred vratima i naplačuje svaki pređe.

Ugleda starog Savu, univerzitetskog nastojnika i povuče se iza scene. Tamo savije jedno ispruženo parče žice. Nočas Eva mogla da podere kostim. U tremu pogleda one sove i feniks. Crno platno klizne mu preko glave i zapahne ga sunčem i toplim vjetrom. Upravo su je istakli na fasadi Univerziteta. Akademik...

U parku stane da posmatra. Totice i oficire u letnjoj uniformi. Onaj klipan u berberinici, pomisli on, juče me udesio. Više se nikada ne biš šao u Berberskoj zadruzi.

U pošti uzrne nešto novca. Žena je dugi gledala (nije bilo nikoga) njegovu pola pojedenu fotografiju u staroj legitimaciji stanovnika pogranične zone. Potom obide knjižare na Terazijama bez zavisti, i uputi se prema „Književnim novinama“. Mnogo hodam, pomisli, a treba da sam na nogama oeo dan. Ogleda se u velikom ogledalu, u holu, a potom se popenje do administracije. Blagajnik, jedna žena, kaže mu koliko imada prijeti, ali na žalost, još su blokiranai.

Silazi niza neznenice. Oglaša se pokupiti kad budu otisnuti. Javljaju svima koji žele znati... Jake noge i tvrd orah slome. Mini suknje. Prokleti slič! Petju je popustila... kom je sudeno da bude j... same mu gaće padaju... Portir izvan svoje lože sličan je cirkuskom lavu u kavezu: Ista zburjenost koja ne zna šta će sa svojom snagom. Vrati se u ložu i odatle mu saopšti: Poranju si. Popne se da potkrivoja zgrade u kojoj se skoluju carinici i provodi kod Mitra. Onaj još leži i gleda ga jednim zrakivim okom. Još me ne podnosi što sam mu ozlenio sestru. Dogovore se kad da dode po oglase, a kad da vidi Oligu, i on, Dordo, izvadi iz tašne, koju bacai pod krevet, nekakve rukopise.

Ide prema trgu. Otkrijte i mene kao Branka, Petru i Pavlu. Iznenadu kod spomenika, promeni odluku i svrati kod izdavača. Namesti osmeh. No sekretarica mu saopšti da se redakcija nije sastajala celog leta. Zahvali mu se na pismu, a on pridodata novi rukopisi, pocrveni i ode.

Moja autorska prava prelaze na moju ženu. Oglašavam... Oglaši još nisu otisnuti. Uzme kafu, iako mu podiže dijagramu. Računa po broj telefonskih poziva. Uto siagač donosi jednu još mokru stranu i Mitar i on nagnu se nad nju da traže sobu sa zasebnim ulazom, za bračni par bez dece. Okruže nekoliko ponuda i na planu potraže ulice.

Bira strane zaklonjene od sunca, na ulici i u voziličima gradskog saobraćaja. Znoji se, popravlja usukane pantalone, penje se uzbrdica. Treba da kupim šećera. Govori sa nekim ženama, debelim i mršavim, pogada se; prolazi pored Vrhovnog vojnog suda; Obaveštavam svoje poslovne... poslovne prijatelje; O molim vas, pod je od betona, ne tepih tu po pomaže, moja žena je osetljiva na studen; Ozrenksa, Dušanova, Zmajeva. U najboljem slučaju mogu da stignem na šest oglasa. Nisam se izuo od sinčića. Vuče se u licicama, iznunen, oznojen. Proučava vinsku kartu i uzme limunata.

Sivu tmolinu moje odaje razbij je mali tapetar. Protka se sobom svaku skrivenu oblast golih zidova, prijava mutnog prozora i oštire, ledene gožđurice i drvenarje u samačkoj sobi — mali tapetar, krvoločna, zgusnuta opasnost, nesaznana i utoliko veća. Tako se pod mutnom poplavom rasipa sva što je godinama čuvano. I tako se pred stostrukim uvećanom slikom nepoznatog tapetara razvila moja ustaljeni tok u mutnu barištu punu punu jaja.

Zato je izbledeo lik devojke koju sam zvao Lora (zbog žlagera što se upleo u treperave trenutke našeg upoznavanja) negde u kutovima bezbojnog sećanja na jučerašnjicu. Zato je Lora postala siva kao moja soba, moj prozor i moji godinama nekrećeni zidovi. Užasavajući kolorit tapetara natkrilje je sve to ustremljeno pretnjom. Započeo je svoju tajanstvenu potjeru i, jednu po jednu, pogasio u meni sve sveće.

Nije to pravo proganjene. Mali tapetar mi nije prešao, nije slao poruke. Samo su mi nagovestili da me traži zakrvljivljene očiju, drhtavim brkova i kravate vezane u ogroman čvor. Svuda sam nailazio na vest o njemu. I uvek je glas bio obojen razbarušenom koseom, odelenom od krpno prskanog tvida, pravim kao ispod lenjira stason i šakarni nesrazmerno velikim za malo telo. Odnekud izade da je životno zainteresovan za Loru, on, tapetar, nesalomljiva, metar i po visoka zmija otravnica. Pa se iz toga stvorila neka trouglasta vez između Lore, mene i njegovog zapanjenoj traženja.

Prvoga dana sam se smejao. Drugog mi smeti po stade uznemiren i opor. Trećeg me obli guta, ledena ozbiljnost.

Šta hoće mali tapetar?...

Cesto mi se za ovih desetak dana tapetarskih mukava sve ovo nametalo kao šala. Zar zrelog, snažnog čoveka da plasi mržnja žgoljavog tapetara! Čak bi mi i osmeh razvukao usne, samo da ne beše duboke, unutarne strepnje od koljnice besa zgomilja, metar i po visoka zmijsa otravnica. Pa se iz toga stvorila neka trouglasta vez između Lore, mene i njegovog zapanjenoj traženja.

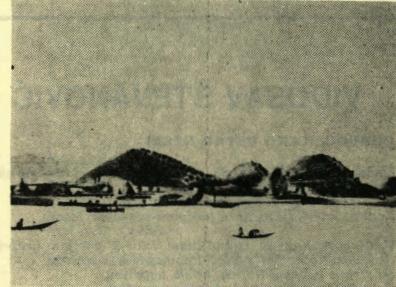
Prvoga dana sam se smejao. Drugog mi smeti po stade uznemiren i opor. Trećeg me obli guta, ledena ozbiljnost.

božidar
milidrago
vić

sreda

16-75147687

du: Valja biti svež. Proučava spisak stanara. Jelena i Jovan. Upre srednjim prstom, ovo je za Jelenu, gore-dole-gore-gore, zavorni. Pogrešili ste, to je iznad nas. Kako, zar vi niste Jelena... .

Umili u Univerzitet. Nužnik! Jedno pišanje ravno je odmorili od pet minut, za koju pola sata. Glumci se skupili kod scene. Eva je medu njima. Odmah je prepozna, u mini suknji od paname (dete, dete) i crvenoj bluzi. Prode, pored njih. Za onaj truo paradajz, evo im moj... vikne Eva. Taman što prilegne, a seti se docentu. Prede u susednu kuću i popenje se. Docentov kabinet je prazan i on stane da razgleda knjige. Ukratča jednu, a sutra će ju baciti. Pridje vratima i oslušne. Srce mu zalupa. Ne, neću ako je ne mogu uzeti kao da je moja. Uto se začuju koraci i docent uđe. Obavesti ga da je rukopis (bilo je više) vratio izdavaču, ne seća se šta je napisao, ali sutra u jedan može mu po kazati rečer. Zbogom, dragi moj docent. Sva prava prelaze na moju ženu, Belu Vidović, rođenu Stokić.

Evo novih oglasa. Zbogom lave u portirnicu. Oseća pritisak u temenu. „Domaćeg boga da li sahranju ili vesteš možda udaju“. Pogrešan broj; jedan pa naleti se docentu. Prede u susednu kuću i popenje se. Docentov kabinet je prazan i on stane da razgleda knjige. Ukratča jednu, a sutra će ju baciti. Pridje vratima i oslušne. Srce mu zalupa. Ne, neću ako je ne mogu uzeti kao da je moja. Uto se začuju koraci i docent uđe. Obavesti ga da je rukopis (bilo je više) vratio izdavaču, ne seća se šta je napisao, ali sutra u jedan može mu po kazati rečer. Zbogom, dragi moj docent. Sva prava

treba da napišem pismo, sida kod Krske i krene uz-brdicom; Rakiceva „Sume bokori cvetnog jorgovana“, ovde se kreti, zbilja, prijav, suv žbun jorgovana. I ovde je skupo.

Mili sve kačom senkom i umili u park pod Šeste beogradiske. Gleda tanke breze kako trepere i izmču. Treba da se ispavam. Napipa onaj čvor pod pazuhom. Možda je samo natečena limfna zležda. Zahtevam i molim da me odnesu iz Beograda. Pogleda sat, prošao je jedan i prednost, pred onima koji čekaju na oglase, nestala je.

Setajući se Olgom ispred Infektivnog odeljenja, upute se do te mere u razgovor, da sazna nove pojedinosti o tome koliko ga ne trpe tast i tašta. Tako dake, oni računaju sa razvodom.

Mili prema Mariborskoj, Radi Popović, radnici fabrike četaka. Izričito zabranjuju da na sprovođu uzmu učešća moj tast i tašta. Neka zetovi odnesu moju lešinu i sahrane me na jugu. Gledanje u šolju; oh, ja se udajem, Dordice, kroz dva dana dolazi mi iz banje. Dordica mi uvek pogodi, Veco. Nema pisama od prošle godine.

U malom parku, kod Više škole za socijalne kadrе, jedna devojčica prebacuje nogu preko noge, pokazuje mu gaćice i pokušava da ga zavede; Dokica lepo pogoda; Kumodraška? To vam je oko crkve; gospodo dajte mi časnu vodu, tražim ovu ulicu gotovo dva sata; na žalost, „Nipošto! Nipošto!“. Eva je naše Dulijeta Ma-sina.

Kasnog popodne zaustavim se na Terazijama. „Upotreba kuhinje, kupatila i telefona 55“. Pogodeno. Vlasnik ga gleda zacuden. Mislite ako imam peruti da nemam para. Imam ih kao peruti. Smeli li da telefoniram, već užimam slušalicu: Ciao, Mitre, dolazim po onih trista, dake, večeras oho, čiao! Sutra dobijate za dva meseca unapred. Pogodeno.

U Lominju on nade malu sobicu, bez vode i stola i pogodi se da. Skoro je sakat od hodanja, levu nogu vuče sa sobom i hita k Mitru i Olgu. Ne zatekne ih, ali u vratima neđe telegram za sebe. Belu mu javlja da ujutru stiže „Makedonija ekspresom“.

Najzad uplov u dvorište Univerziteta. Srču se na klapu; završena je ova poslovna sreda Dorda Vidovića. Glumci odose da se našiminkaju. Covek to treba da uradi kad je srećan i veruje da će ta sreća potrajati. Samoubistvo u gardarobi! U gardarobi pozorisko igrališta jutros je naden mrtvac jedan klovn. Nos mu je bio nabijen kredom. Nesto ganutljivo natera ga da usane i odođe u hodnik, pred onu salu, privremeno pretvoren u gardarobu gde je prvi put poljubio Belu. Aprila, travnja, aprila, travnja. Kad stiže tamo, nestane svetlo i on se uvuča među glumce. Cuje Eva kako kaže da pred svecem ne može našiminkati ni onu stvar. Dospes do katedre, zavuče se pod nju i savije na gornji zavjes. Dode svetlost, glunci se našiminkaju i odose. Kad tu klijut u bravi, on se izvucu ispod katedre. Moram da nadem neko bolje mesto, pomisli, ali u tom času zataje iz nekog čoška disanje, drhtanje teško i zaspjeleno. Učini mu se da vidi oznojen i smrdljivog gomilu mesa dva teta u praiskonskom grbu. Upri! Upri, mili, mili! Upri! Dord je prema vratima i nogom udari u limenu pregradu, u koju studenti stavlju svoje kisobrane. Ko je to? upita muškarac. Je li klijut u bravi? Umesto odgovora reče Dord. Žena nešto promrmlja. Je si ti to Pero? Treba mi klijut, odgovori Dord. Kod mene je. Muškarac se digne, Dordje napila vruću i znojnu ruku i zagiđe se.

Napoju dode do daho i do pred kraj predstave posedi sam na jednoj klipi. Zatim se popene pred rektorkov kabinet i sedne u jednu staru, poderanu, foltelju od crne kože. Savlada ga dremez, i iz glave mu pokupila mnogočetinu oslobodenih utisaka, glasova ljudi, živilih i mrtvih, onih koji nisu još rođeni i onih koje neće nikad videti. Najzad mu se jedna nepoznata osoba savi na uvo i upita ga: Pers u mladosti ili Dui u godinama? On se stres, skoči, a hiljadu velikih tromih mrava stade da mu mili uz noge iz velikih mravljivaka u tabanima. Dočeka ga s uš, težak miris neprovarene odjeće.

Pipajući, krene da traži izlaz, a dvokrilna vrata izmču mu i škripe. Kao onaj koji stvara iza toga nika, kada, ma šta uradio, neće biti predaha, kao onaj koji je zaposlen kod Sotone i koji nikada neće videti plod svoga znoja, zreo, odvojen i dovršen. Popne se na pozornicu i stane da šta po njoj. Hteo bi nešto da kaže: Nikavku rec umesto belog hleba. Nikavku rec! Napija mali crni klavir na točkovima i nasloni se na njega. Nade na njemu nekakvu mušemu i teško nepromovljeno plavto da se pojna na vreme mazivu. Uvije se u sve to i legne. Evo mog groba! Poviće. Evo mog groba nasred zatvorenih scena.

miroslav
nastasije
vić

16-75144199

PRIČA O MALOM TAPETARU

jih su, simeo sam se zakleti, kao sneg beli zubi vuka. Mali tapetar nije šala. Danas to znam iako ga nisam video. Možda sam zborog toga još sigurniji, jer ga osećam. Sta je od prvog dana hteo i šta hoće sad?... Mali tapetar se rasipuje. On traži... Mali tapetar se podsmeva mojoj opreznosti, momu prozoru na četvrtom spratu, mojoj bravi i svemu što mi je do njega značilo bezbednost. Jer samo je pitanje dana, možda i sata,

kada će njegov zakrvavljeni farovi da osvetle goločinu moga beznada, zlobnini osmehom da otkriju na ulegnutoj postoji trag Lorinih leđa i bedara i pročišćaju neizbrisive tokove misli, reči i dodira.

Uzduž zaključanju vrata, Razbij je mali tapetar i sobu u Loru. Oba su sada suve i sparune vrelinom njegovog zbrač kralj u mene usmerenog gneva. Razbij je i mutni prozor da uđe bledunjava oktoparska studen, razlupao ga, zdrobio, samio bez dodira, bez pogleda čak. Zato je sada hladnoca duboko u meni. Osveja guseći odluku da izđem i na ugovorenom, samouznanom mestu, sastanem se s Lorom. Strepmi od uhenjene malog tapetara, od sracunatog udarca iz mraka u potiljku ili tako negde, što ne boli mnogo ali tim sigurnije ubija. Jer osećam da sam opkoljen. Tapetar je svuda. Jedenadana sata na križavadi putevi srećno provodi mojle telo mimo njegovog. Jedanaest dana, strepeći od susreta, dozvoljava sam malom tapetaru da urasta u mene, da me iz postave moga kaputa jezoru golica po ledima, nevidljiv i neuhatljiv. Zato i nije čudo što ga sada osećam neprekidno, što svakog čovečuljka zagledam duboko u oči, pretražujem mu čvor na krvavi i brkove, ako ih ima. Zato i nije čudo, kažem, što svaki korak na stepenici odzvanja u meni kao posmrtno (ono jedino, što oglašava) zvono i što ni tole više nije moje, ni duša, ni razum.

Koliko sam puta poželete, možda predosećajući opasnost, da Lora bude nešto samostalno, što nema ni koren u izvorista, da bude dostupna samo meni, čista i netaknuta tapetarskom rukom Lora. Čudno sam od samog početka hteo da odstranim sva oko nje... Bila je samonikača cvet u golijušu veče na zabačenom plazi... Illi iz pene rođeno telo da mu tek moja ljubav udahne život... Tada, u stvari, nisam ni znao za njega. Samo mi se čini da sam u dodiru njene kože, u mirlisu dugje, nemirne kose slutio ruku malog ubice. Namesto da osećanje našlik na prazan prostor u kojem ipak nečeg ima. Nečeg čemu se ne zna ni oblik ni lik.

smiljan rozman

štefan matuš i andrej plečko

Cekao je, gledao u beli podzid, u auto, u cvetne leje i plavu kuglu, u kojoj se video malen, izobličen, sličan kegiji. Ponovo je zavonio. Dvoriti se je počivalo u tisini i okruživalo kuću otužnom mrežicom. Oko sebe je tražio i dohvatio kameni Nanišanac je u veliku plavu kuglu i bacio. Kugla se raspršla, njen gornji deo, a obrnut je sleteo na zemlju, između ruža, ostao je samo crveno obojen stup.

"Otvori, Andrej Plečko! Otvori!"

Iznenada, na stepenicama se pojavi čovek srednjih godina, proredene kose, koja se preko obline glave rasporedila tako da pokrije čelu. Lice podbulno i sa širokim nosom i sitnim, malim očima. Usta stisnuta, brada urojena u široki vrat, koji je virio iz okovatnika uštrkane košulje. Tamno odelo, tkanina zategnuta oko obijenog tela. Noge kratke kao da ih neko podrezao. Čovek je zastao za trenutak, a zatim je pojario prema baštenškim vratima. Zaustavljen je nasred bele stazice.

"Šta želiš? Ne vići, ne vići! No, šta želiš?"

Glas mu je skoro šapat, procedeo kroz zube.

Stefan je od samog iznenadenja ostao bez reći. Po-smatrao je ovog čoveka, koji je nekada bio Andrej Plečko. Ništa nije ostalo od njega. Da ga je Stefan usreo u gradu, ne bi ga prepoznao. Samo brazgovit na levoj ruci, u koju je Andrej bio ranjen. Bila je crvena. Stefan se seti: "Uvek je bila takva kada bi se Plečko nalažio". Gledao ga je pravo u male preplašene oči. "Požnaješ li me, Andrej Plečko?"

"Ne ludju! Naravno da te poznajem. Šta želiš? Nemam dovoljno vremena za tebe."

"Imao si ga nekada. I ja sam ga imao za tebe. I previše vremena. Seti se?"

Ostavimo to. Bila su druga vremena. Kaži šta želiš?"

"Ništa. Samo, moramo se sećati. Sećati!" Poslednju reč je izviknuo tako da je odjeknuo među zidovima.

Plečko se prestrašeno obazre načelko i reče skoro preteći: "Ne vići, govori ljudski! Ništa u šumi!"

"Dabogome da nisam u šumi!" Stefan prelete ulicu poglediv i ponovo ga zaustavlja na Plečkovom licu. "Izvegavaju mi se. Verovao sam da ćeš mi pomoći. Samo moći, ne onoliko kogoljku samu ja tebi. A nećeš. U početku sam stvarno verovao da nisi kod kuće, ja glupan. A onda sam počeo polako da shvatam. Ali svatvam sam telu onda, kada mi je Tila ispricala. Sta si učinio od Tile, svinjo!"

Plečko se uplašno okreće prema kući i kroza zube promoviše: "Ništa nisam učinio. Učinili su drugi!"

"Lažeš! Lažeš, svinjo!" Stefan se nasloni na baštenšku vrata.

"Imam dokaze."

"Lažeš si me se onda plašio, zašto nisi htio da me viđaš, zašto nisi htio da mi pomognes?"

"Ne mogu da ti nađem posao. Imam radnički seti..."

"Ne lutpetaj! I sam znaš da blebečeš! Govori, svinjo, zašto si onako postupio prema Tilii? Dobre, ako ti ja nisam drag, ako ti ja nisam interesantan, to još shvatam, izbegavaš me. Ali niko ne može reći za Tilu da je ciganka, da nije lepa. Zašto si joj to učinio. Samo mi to reci! To mi reci!"

Plečko je ponovo pokazao rukom prema kući, onda prije, blize, skoro do samih vrata i prošapta: "Prestani vesi s tim vikanjem, možemo razgovarati razumno. Možda je Tila nije rekla sve kako je bilo. Možda je nisi dobro razumeo. Ljutja je na mene, pa ti je lagala".

"Tila nije lagala!"

"Možemo pametno razgovarati. Samo ne vići. I službu ču pokušati da ti nadem. Pomoći ču ti. Samo ne vići ovde. Sačekaj me negde u gostionici. Stižem za pola sata i tamo ćemo razgovarati".

"Tu ćemo se objasnit. Koliko puta li sam te već uzalud tražio, da da te sada pustim. Tu ćemo se objasniti!" Stefan munjevit stupa Plečka za ramena i povuče ga ka vratnicama, uhvati ga levom rukom oko vrata, osloni se dlanovima na gornji rub vratnice i glavu mu uklesi između leđevi. "Tako, sad ćemo se objasnit".

Plečkovo lice je bilo čudno izobličeno, slično licima ratljaka po vrtovima.

"Saču da ti očitam lekciju, Andrej Plečko! Ništa ne tražim od tebe. Ni Tila ne traži ništa od tebe i nema više nikavog posla ni sa mnogo ni s njom. Matuš će već nekako sami sebi pomoći. A reći cu ti i ovo: velika si svinja. Čak ni spoljnišnjost više ne hčiš na Andreja Plečka, partizana. To nisi više ti. Postao si dete svinja. Povrataš mi se kad pomicam da je Tila spavalas s tobom. Veruj mi, draže bi mi bilo da ga je napravio neko drugi nego ti!"

"Štefane, re vići. Hajdemo odavde i nekako ćemo se objasnit. Hajdemo autom".

"Autom! Ne treba mi tvoj auto, ništa što je tvoje. Sta si nalagao kod kuće o meni, to mi reci! Da sam

Sada je mali tapetar stalno prisutan. Iskusnim okom prati moj hod po sobi, smjejući se mojoj golotinji dok se svačljam, bdi, čuvajući me za svoju osvetu, nad mojim nemirnim snom i pozdravlja me prvom mišju posle ustajanja i nemom putokom: tu sam. Zbog njega sve činim kao na bini, kao izložen uroklijivom pogledu nemilosrdnog kritičara...

Jutros je po golinu zidovima plazila muzika iz musavog radio aparata. Njeni tokovi su šarali sobu i mene ne ostavljavajući trag. Jedan mali deo kipeo je kroz razlupani prozor u i stinjnim partićima stropstavao se na ulici, na glave prolaznika, na pličnik i automobile ili ostajao da visi na tankim gramama svrstanim u drvore. Toga sam bio svestan spoljnom, neokrenjenom stranom sebe. Nisam osećao zvučnik, uvek isti i isto ravnodušan, kojem je svejedno što se u nenarušivi prividni mir moje sobe kao pomor uverukao nemir malog tapetara i već mu nagrizao tkanje. Ja sam, međutim, i dalje u sebi tražio i nalažio tapetarski trag.

Celo pre podnute mutno sam zuri u mutni dan. Ko je Lora? Je li to strankinja koju sam nazvao svojom jer smo se isti postelji tražili i nalazili raj ne osvrćući se na beskrivnu pustoš oko nje? Ili sam samo sanjao dodir mukane topline iz biće kome sam poklonio sebe i ovaj ku... Ko je Lora? I ko sam, naposletku, ja sa svojim mucavim pravom na život? i ima li smisla da se u uhodanu kombinaciju mene i nje samovoljno i grubo utkane mali tapetar, kad njegovo pravo nije ni izlazio iz sobe? I obroke sam preskočio tražeći, ispitujući nadeno i iznova tražeći...

Šta hoće mali tapetar? — I otkuda baš raskršće njegovog puta s mojim tački koja se zove Lora, a za obojicu, čini se, predstavlja jedini kolotečni trag kojim se može krenuti dalje! Pa mi se iz svega toga oko podne, umesto ručka, u glavu kao pesnica utisnula!

Šta hoće, šta hoće, šta hoće mali tapetar? — sve besmislenije, praznije i gluplje, uporno kao "Frer Zak".

krao, da sam bio izdžajnik. Ko zna šta još? Pragnješ mu je vrati uz letvu.

"Pusti me, zadaviceš me, idiote!"

"Da te upitam još nešto! Sta je bilo s navl-perom.

Reći sad u čemu je stvari!"

"Tila me nije razumela. Ništa rđavo nisam htio da kažem!"

"Tila nije dobro razumela. Hteo si da me ocrniš, htio si da sam sebe ubediš kako me ne smreš primiti na posao, jer kradem. I poređ toga što si znao da to što govorиш nije istina. Plašio si da se bih mogao osramotiti, kada mi vide s tobom. Stideo bi se ahi nekome rekao: s Andrejom Plečkom sam bio u partizanima. Ti si nešto postigao, a ja sam ostao brusar i svirač. Ali, ti ne možeš da shvatis. Ja sam želeo da budem. Najveća želja mi je bila da sviram u dobrom orkestru. Želim da bacam noževe. Vidis: to. Ali ti ne možeš da shvatis. Tvoje želje su drugačije i onoga što sam ja, što želim, da ti se stidiš. Ali svaki čovek ima svoj život. Želim da budem svirač, razumeš li, svirač i nista drugo!"

"Razumem. Stefane, razumem. Samo me vići. Daj da razgovaramo prijateljski".

"Prijateljski?" Stefan mu se unese u lice. "Sav si se oznojio. Strah te je od žeđe, da ne sazna kakav si. Strah te je od čitave ulice, da ne sazna kakav si. Ti, partizan, prijatelj. Sećas li se kako je gorela koliba. Sećas li se dveju gomilica prekrivenih vrećama. Sećas li se Tiliog tele. Sećas li se onog prokletog navl-pera?"

"Ne ludju, Stefane!" Plečko pokuša da se osloni rukama na vratnice. "Pusti me! Ako me ne pustiš, pozvatuš ženu da telefonira miliciji. Smesta me pusti!"

All, Stefan je njegova glava pritisnuta uz preček.

"Govori, jesu li i tvoji prsti u to umesani? I ti si se petušao po onim potcrumima i opijao. Sad sam se setio! I ti si podigao ruku i glasao da najpre pretreš. Samo da ne bi gorivo!" Sve više ga je pritisikavio uz preček.

Plečkovo lice postade sivo, a usta pomodesre. "Nisam znao da su izdžanici!"

Sada ga Stefan udari. Udarao ga je po licu, po čeli, koja se nazirala ispod retke kose. Udarao ga je po nosu, po obrazima i ustima.

"Na, na, na, i na, i na, i na, i na!" Tukao ga je došao mušnje ponestalo snage. Onda ga je pustio. Plečkova glava mu klonu ispod pazuha i telo se sruši u pesak. Iz kuće potrača Lojzek, Plečkova žena i Ančka. Trčali su u blizu peščanom stazicom, pritrča Plečku, uhvatiše ga ispod pazuha i povukoste ga po pesku, strahujući da Stefan ponovo ne započne. Iza njih je ostajala crvenasta linija zemlje. Kad dodeđe do stepenica, Plečku pode za rukom da se uspravi. Žena ga je pridržavala i dovikivala: "Sirovinci, grubljani! Ništarijo! Imao je pravo kad je ono prica. Odmah cu pozvati miliciju!"

"Pusti! Ne treba!" reče Plečko brišući maramicom okrvavljenu usta. "Pusti!"

Stajao je između Ančke i žene. Lojzek je bio nešto po strani i plakao.

"Vidite! Kad bih ja bila na njegovom mestu, pozvala bih miliciju. Zahvalite njegovoj dobroti. Grubljani! Gor ste nego što je prica! Jos gor!"

"Kakav sam! Reci, Andrej Plečko! Dobro me poznaš! Reci!"

"Hajdem u kuću", reče Plečko ženi i pokuša da se pokrene. "Hajdem u kuću".

Nikuda nećeći iščekujući, skočio je u kuću.

Ispred njega je bila neprekidna linija. S desne i s leve strane sivi zidovi kuće, nad njim visi magla. All, nad mostom, kroz maglenu zavesu, ukaza se žukasti balon, samo se pomoli i opet nestade. Stefan pomisli: "Voda je hladna, a još ne znam ni da plivam. Naći će me dobi u reči. Hvataće me motkom. Pokušaće čakljom da me izvuku u čamac. Video sam jedanput kako se to radi. Posmatraće me i govoriti o meni. Citav grad će pričati o meni!"

Magla iznad mosta najdanput se procepi i sunce postade velika, žuta kugla. Krovovi kuća, asfalt, drveće i zidovi zapeštaše na svetlosti. Samo bala, neprekidna linija ostade bala kao što je i bila.

Sad je voć stigao na most. Seti se Žirokih pola obasjanih ovim istim suncem, seti se akcija i viočine, koju oseti na ledima, seti se da moja potražiti nekog omajnog čoveka po imenu Sandor. Neprekidna linija se iznenada totira zavrsi. Morade da se popne na pličnik.

Još uvek je ostalo neraščišeno pitanje navl-pera, ali řeča je. "Ne ispiši se, ne bi mi verovali, uzaši bi dokaživao. Samo da ozdravi Sandor, samo to i sve će biti dobro!" Onda Stefan Matus, ciganin, nekadašnji partizan, limar, brusar, bacač noževe, ljubimac, verglaš, basist, harmonikaš i primaš, pogleda ra sat i ubrza korak, da stigne na poslednji vug za Prekomurje.

"Nikuda nećeći iščekujući, skočio je u kuću. Popeli su se u zidovima i potom nestali iza vrata. Lože je otrčao stazicom iz kuće u sakrio se u žunje.

"Pobegli su, pobegli! Gledajte ljudi! Pobegli su pred Stefanom Matušem, ciganinom!" Stefan se radovao kao dete. Pritrčao je do kolica, otvorio gornju lađicu i zgrbio deset noževa.

Stefan je došao u kuću, u sredinu, ciganinom!

Stefan je došao u kuću, u sredinu, ciganinom!